

SMESTAD SKOLE

PLAN FOR

ET GODT PSYKOSOSIALT MILJØ

Innhold

Innledning og målsetting Et godt psykososialt miljø og et godt læringsmiljø forbygger mobbing og fremmer læring. www.udir.no/Tilstand/Forskning/Forskningsrapporter/NIFU/Godt-laringsmiljo-gir-gode-skoleresultater	3
<i>Kapittel 9 A Elevane sitt skolemiljø</i>	3
Mål:	5
Forebyggende arbeid på SMESTAD skole	6
DUÅ	6
Kjennetegn ved god klasseledelse:	6
Internkontroll:	7
Positive relasjoner og kultur for læring blant elevene	7
Forebyggende arbeid og trivselsfremmende aktiviteter på klassenivå:	8
Forebyggende arbeid og trivselsfremmende aktiviteter på skolenivå:	10
Godt samarbeid mellom skole og hjem:	11
Skole-hjem samarbeid på Smestad skole:	11
Skolen skal informere elever og foreldre	12
Involvering av elever og brukerorgan i det systematiske skolemiljøarbeidet	13
Rutiner for brukerorganenes involvering i skolemiljøarbeidet:	13
Ved mistanke om krenkende ord eller handlinger og når dette avdekkes	15
<i>Kapittel 9 A Elevane sitt skolemiljø</i>	15
Nulltoleranse	16
Aktivitetsaplikt	17
Plan for håndtering av krenkende adferd; handlingsplikt, undersøkelsesplikt, varslingsplikt og plikt til å gripe inn:	18
Handlingsplan ved uønsket adferd	20
Rutine for hvordan de ansatte blir kjent med skolemiljøarbeidet og utfører sine plikter:	
21	

Innledning og målsetting

Et godt psykososialt miljø og et godt læringsmiljø forbygger mobbing og fremmer læring.
www.udir.no/Tilstand/Forskning/Forskningsrapporter/NIFU/Godt-laringsmiljo-gir-gode-skoleresultater

Stortinget har vedtatt nytt regelverk om skolemiljø. Det nye regelverket gjelder fra 1. august 2017.

Kapittel 9 A Elevane sitt skolemiljø

§ 9 A-1. Verkeområde for kapitlet

Kapitlet her gjeld for elevar i grunnskolen og den vidaregåande skolen. Kapitlet gjeld òg for elevar som deltek i leksehjelpordningar og i skolefritidsordningar, med unntak av §§ 9 A-10 og 9 A-11.

§ 9 A-2. Retten til eit trygt og godt skolemiljø

Alle elevar har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, trivsel og læring.

§ 9 A-3. Nulltoleranse og systematisk arbeid

Skolen skal ha nulltoleranse mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering.

Skolen skal arbeide kontinuerleg og systematisk for å fremje helsa, miljøet og tryggleiken til elevane, slik at krava i eller i medhald av kapitlet blir oppfylte. Rektor har ansvaret for at dette blir gjort.

§ 9 A-4. Aktivitetsplikt for å sikre at elevar har eit trygt og godt psykososialt skolemiljø

Alle som arbeider på skolen, skal følgje med på om elevane har eit trygt og godt skolemiljø, og gripe inn mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering dersom det er mogleg.

Alle som arbeider på skolen, skal varsle rektor dersom dei får mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø. Rektor skal varsle skoleeigaren i alvorlege tilfelle.

Ved mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø, skal skolen snarast undersøkje saka.

Når ein elev seier at skolemiljøet ikkje er trygt og godt, skal skolen så langt det finst eigna tiltak sørgje for at eleven får eit trygt og godt skolemiljø. Det same gjeld når ei undersøking viser at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø.

Skolen skal sørgje for at involverte elevar blir høyrde. Kva som er best for elevane, skal vere eit grunnleggjande omsyn i skolen sitt arbeid.

Skolen skal lage ein skriftleg plan når det skal gjerast tiltak i ei sak. I planen skal det stå

- a) *kva problem tiltaka skal løyse*
- b) *kva tiltak skolen har planlagt*
- c) *når tiltaka skal gjennomførast*
- d) *kven som er ansvarleg for gjennomføringa av tiltaka*
- e) *når tiltaka skal evaluerast.*

Skolen skal dokumentere kva som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikta etter første til femte ledd.

Med trygt menes:

begrepet er egnet til å beskrive og tydeliggjøre elevens rett.

Begrepet innebærer bl.a. at elevene ikke skal komme til skade, og at elever skal føle at skolen er et trygt sted å være. Trygghet kan også handle om forutsigbarhet og forventninger om at skolen handler dersom noe skjer.

Med godt menes:

Begrepet trygt kan oppfattes som noe snevrere enn godt.

For å sikre at rettighetene ikke svekkes, er det fastsatt at skolemiljøet skal være trygt og godt.

Mål:

Elevene på Smestad skole opplever et godt læringsmiljø preget av ro, respekt og faglig konsentrasjon, fritt for krenkende adferd, mobbing, psykisk og fysisk vold og rasisme.

Med krenkende adferd mener vi:

Den som gjør eller sier noe som en annen person opplever som vondt eller sårende, utfører en krenkende handling. Eksempler kan være å snakke stygt om andre/ snakke stygt til andre/erting/utestenging/dytting/slag/spark/ufine kommentarer på internett eller telefon.

Med mobbing mener vi:

"..gjentatt negativ eller «ondsinnnet» atferd fra en eller flere rettet mot en elev som har vanskelig for å forsvare seg. Gjentatt erting på en ubehagelig og sårende måte er også mobbing." ("Arbeid mot mobbing", Utdanningsdirektoratet, 2011)

Med psykisk og fysisk vold mener vi:

Vold er alle handlinger som skader, smerter, skremmer eller krenker en annen person. Det er også vold når en person tvinges til å gjøre noe mot sin vilje.

Med rasisme mener vi:

Rasisme betyr at noen blir forskjellsbehandlet eller krenket fordi de har en annen hudfarge, snakker et annet språk eller tilhører en annen etnisk gruppe.

Forebyggende arbeid på SMESTAD skole

En forutsetning for å skape et godt miljø er planmessig forebyggende arbeid. På Smestad skole arbeides det systematisk og forebyggende på mange plan: på skolenivå, klassenivå og i samarbeid med hjemmet.

Forskning viser at lærerens arbeid som leder av klassen/gruppen er den enkeltfaktoren som har størst betydning for læringsmiljøet og dermed elevenes læring. (Hattie)

Lærerens ledelse foregår alltid i en samhandling med elevene. Kvaliteten på relasjonen mellom læreren og elevene vil derfor være helt avgjørende for hvordan læreren kan utføre oppgaven som leder av klassen/gruppen, og dermed være i stand til å utvikle et godt læringsmiljø. Det er læreren /de voksne ansatte som har hovedansvaret for hva slags relasjon det er i forholdet lærer-elev. Læreren er den profesjonelle voksne som har størst mulighet til å påvirke og endre en relasjon i ønsket retning.

Gjennom god klasseledelse skaper læreren betingelser for å utvikle og vedlikeholde et godt læringsmiljø. Klasseledelse skjer gjennom de valg som læreren gjør i opplærings situasjonen, og gjennom den kommunikasjonen som finner sted mellom læreren og elevene.

DUÅ

Kjennetegn ved god klasseledelse:

- Lærer og elev kommer presis.
- Lærer hilser på alle elevene om morgenen.
- Læreren gir tydelige beskjeder og instruksjoner.

- Undervisningen har en tydelig og god struktur. Læringsaktivitetene har markert start og avslutning.
- Læreren gir direkte instruksjoner om arbeidsinnsats, læringsmål og adferd.
- Læreren har etablert et positivt, inkluderende klima, arbeidsro og et godt læringsfellesskap blant elevene.
- Læreren motiverer elevene og gir dem mulighet til medvirkning.
- Læreren legger vekt på å utvikle elevenes læringsstrategier.
- Læreren gir tydelige og konstruktive tilbakemeldinger til elevene, både faglig og sosialt, og bruker tilbakemeldinger fra elevene for å justere opplæringen.
- Læreren har høy bevissthet om betydningen av relasjonen lærer-elev, og tar ansvar for kvaliteten på denne relasjonen.
 - Han eller hun bygger bevisst opp en positiv relasjon til hver enkelt elev, og elevene opplever at læreren bryr seg, viser omsorg og støtter dem slik at de opplever trygghet og tillit, og blir sett av læreren.
 - Læreren stiller rettfærdige krav til elevene, og roser og korrigerer ut fra klassens kjente og faste normer.
 - Læreren skaper engasjement og motivasjon for læring og bidrar til god selvfølelse hos elevene.

”Catch them being good”

- Læreren oppgave er å legge til rette for at alle elever lykkes sosialt og faglig ut fra egne evner og ferdigheter. Læreren adferd bør/skal være preget av et fokus på å fange elevene i det de gjør riktige faglige eller sosiale valg, og gi oppmerksomhet på denne adferden, slik at denne adferden skal øke.
- For at dette arbeidet skal lykkes er det viktig at det ligger klare regler og kriterier i bunn slik at det er forståelig for elevene hva som forventes, og at den positive oppmerksomheten er konkret nok til at elevene forstår hva de gjør bra.

DUÅ-De utrolige årene
 Læringspyramiden
 Forsterke ønsket adferd. Uønsket adferd skal ha en naturlig konsekvens.

På Smestad skole har vi fokus på å styrke lærernes kompetanse i klasseledelse gjennom kompetanseheving og veiledning, spesielt av nyutdannede.

Internkontroll:

- Skolevandring: Ledelsen observerer lærernes undervisning og elevenes læring
- Klasseledelse er tema i oppfølgingssamtaler etter observasjoner, medarbeidersamtaler og i teamtid med nærmeste leder.
- Sosiallærer gir tett oppfølging av enkeltelever, klasser og lærere som har behov for veiledning.
- Teamene tar systematisk opp elevsaker på sine ukentlige møter
- Lærerne er trent i å bruke "utviklingsplan" som systematikk for oppfølging av elever. Planen er utarbeidet i tråd med temaene i programmet "De utrolige årene"
- Resultater på Elevundersøkelsen analyseres og følges opp på klassenivå og på skolenivå. Elevrådet er involvert i dette arbeidet.
- Alle henvendelser fra foresatte til skolens ledelse, for eksempel om forhold knyttet til utøvelse av klasseledelse, følges opp.
- Klasser får veiledning fra eksterne veiledere når det er nødvending. Veiledere innhentes gjennom Kompetanseenheten i Utdanningsetaten.
- Lærerne bruker sosiogram for å kartlegge klassemiljøet. Logg brukes også som metode for å få innsyn i elevenes skolehverdag.

Positive relasjoner og kultur for læring blant elevene

Elever som blir sett og anerkjent av læreren, blir trygge også i forhold til andre elever. Kulturen i elevgruppa har betydning for både læring og væremåte. En klasse med kollektiv vi -følelse og et godt samarbeid vil skjerme om og beskytte hverandre og ikke tolerere at noen blir plaget eller krenket. I tillegg til klassen er trinnet en god base for elevene. Å ha godt kjennskap til alle elevene på trinnet gir gode muligheter for å finne venner utenfor egen klasse. Skolen tilrettelegger for at elevene skal få gode relasjoner til elevene på trinnet. Elevene blir trent i å løse konflikter, og uenighet oppleves ikke som en

trussel. De vil oppleve det som positivt å være aktive og interesserte, og de vil akseptere ulikheter. Det er greit å være flink. Det er greit å ha faglige eller sosiale utfordringer.

På Smestad skole har vi fokus på forebyggende arbeid og trivselsfremmende aktiviteter på klasse- og skolenivå:

Forebyggende arbeid og trivselsfremmende aktiviteter på klassenivå:	Hvem har ansvar?	Hvor ofte?	Internkontroll	Kontroller t
Klassemøter	Kontaktlærer/ Faglærer ved behov	Minimum 2 ganger pr.måned. Teamentimeplanfester tid og innhold på teammøtene.	Dokumenteres med dato og stikkord om innhold på liste	
Gutte- og jentemøter	Kontaktlærer	Korte, hyppige møter		
Klasseregler (regler som gjelder samvær elevene imellom)	Kontaktlærer	Ved skolestart, og brukes aktivt hele tiden	Henger på veggen i klasserommet	
Elevsamtaler	Kontaktlærer/ Faglærer ved behov	Systematisk, jevnlig og ved behov	Kontaktlærer dokumenterer 2 per år på klasseliste med signaturer som settes i perm.	
Sosial logg	Kontaktlærer/ Faglærer ved behov	I perioder	Loggbok	
Fokus på positiv adferd Bruk av positiv forsterking; ros, støtte og anerkjennelse	Alle voksne	Hver dag		
Læringspartner, satt sammen av læreren. Forskjellige læringspartnere gjennom året	Alle lærerne	Ca hver 14 dag		
Arbeid i grupper, satt sammen av læreren	Alle lærerne	?		
Lekegrupper på småskoletrinnet i friminutt	Alle lærerne	I perioder og ved behov	Etterspørre	
Standarder Tydelige forventninger/visualisering	Alle lærerne	Hver uke	Standarder henger synlig i klasserommet	
Sosial ferdighetstrening - Sosiale mål på ukeplanen	Kontaktlærer/ Faglærer ved behov	Månedlig eller oftere	Synlig i klasserommet og på	

			periodeplanen	
Bruk av lek/dramaaktiviteter /hemmelig venn /aktiviteter	Alle lærerne	Etter behov		
Fellesleker i klassen, f. eks hoppetau, slå på ring, andre uteleker	Alle lærerne	To ganger per semester eller oftere		
Resultater elevundersøkelsen drøftes i alle klasser	Nærmeste leder 5.-7. Kontaktlærer	1.kvartal		
Rutiner for evaluering av aktivitetene:			Årlig, mai måned	

Forebyggende arbeid og trivselsfremmende aktiviteter på skolenivå:	Hvem har ansvar?	Organisering/ annet	Kontrollert
Trivselsledere	Ledelsen/ansvarlige for utførelsen av aktivitetene	Besøker klassene 1-2 ganger per år	
Inspeksjon	Ledelsen	Internkontroll: Årlig evaluering	
Fadderordning og plan for fadderaktiviteter	Teamene følger opp	Plan utarbeides og følges opp	
Fellessamlinger etter hver ferie og avslutning av skoleåret. Rektor fronter tydelige forventninger til elevene og gir positive tilbakemeldinger	Rektor og trinn	6 ganger i året Trinnansvar på omgang	
Regelhefte = lokalt ordensreglement Standarder	Kontaktlærer gjennomgår reglene i klassen og på foreldremøter	Gjennomgås ved skolestart og ved behov Regler /standarder ligger på hjemmesiden	
Elevråd-skolemiljørepresentanter	Ledelsen, kontaktlærer elevråd		
Ro og orden i gangene prisen	Elevrådet i samarbeid med skolens ledelse	Deles ut 2 ganger per år	
Helsetjenesten gjennomfører gymtime med alle 6. klassene og samtalegrupper i etterkant	Helsetjenesten i samarbeid med trinnleder 6. trinn		
"Den levende julekalender" Juleverksted på tvers av trinn (fadderklasser)	Kunst- og håndverk lærere		
Arbeide i grupper på tvers av klassene (trinnvis)	Lærerne på trinnet	En gang hvert halvår	
Siste skoledag		"Porten lukkes"- "Tenke sjæl"	
Første skoledag, arrangement i skolegård	Ledelsen og musikkklærere		
Idrettsarrangementer, f. eks turneringer på skolen/ andre arrangementer Smestafetten Kanonballturnering Vinteraktivitetsdag FN-dagen	Samlingsstyrer i kroppsøving/idrettsarr.		
Bokdag /salg av bøker	Kontaktlærer elevrådet+elevrådet	1 gang pr.år-høstsemesteret	
Turer/ ski- og aktivitetsdag	Samlingsstyrer i kroppsøving/idrettsarr.		
Vigelandsdag	Teamene	Første skoleuke	
Talentkonkurransen	Kontaktlærer for elevrådet, elevrådet og taemene	Vårsemesteret	
Ekskursjonsplan- nærmiljøturer Hoffselva	Plangruppa/teamene	Hvert trinn minst en tur per år	

Skryt på hjemmesiden, Etablere en skrytevegg	Ledelsen/teamene på omgang	Teamene skriver nyheter på omgang	
Belønningssystem når negativ adferd i klasser påkrever endring	Kontaktlærer/faglærer i samarbeid med sosiallærer og nærmeste leder		
Rutiner for evaluering av aktivitetene:		Årlig, mai måned	

Godt samarbeid mellom skole og hjem:

Samarbeidet mellom hjemmet og skolen er viktig for elevenes læring og trivsel. Samarbeidet er et gjensidig ansvar. Et godt samspill mellom hjem og skole forutsetter at begge parter kommuniserer tydelig.

Dersom foreldrene og lærerne formidler de samme positive forventningene til elevene, blir det lettere for alle parter. Skolen og hjemmet må nærme seg hverandre og snakke samme språk. Når elevene opplever at de voksne setter de samme grensene for mobbing og asosial adferd, vil dette i seg selv virke forebyggende.

Skole-hjem samarbeid på Smestad skole:

- Lærer-foresatte
 - Utviklingssamtaler 2 ganger per år med kontaktlærer. Mulighet for samtale med faglærere og kontaktlærer ut over dette. Den enkelte foresatte melder behov.
 - Invitasjon til bli-kjentsamtale før sommerferien (dersom ny lærer er klar) eller i høstsemester i klasser med ny kontaktlærer.
 - Foreldremøter - samarbeide om planlegging: ulike organiseringer / tema /skape engasjement. Klassekontakt og kontaktlærer har ansvar sammen.
 - Foreldre arrangerer trivselstiltak 4 ganger i året, høst, jul, vinter og vår for 1.-3.trinn.
 - Smestad skole er en gå skole og alle foreldre oppfordres til å støtte opp under gå-gruppe prinsippet og bidra til gjennomføring av dette. Gå-grupper skaper trivsel på tvers av andre grupper i klassen.
 - Vennskapsgrupper fra 1.-7.trinn bidrar til et bedre klassemiljø på tvers av kjønn og andre grupper, og skaper trivsel. Foreldre oppfordres til å tenke alternativt rundt hvordan gjennomføre og opprettholde dette også når elevene blir eldre da dette har stor positiv innvirkning på klassemiljøet.
 - Ukeplanen med informasjon gjøres tilgjengelig for foresatte i Skoleplattform Oslo (It`s learning) hver uke.
 - E-post /telefon. Foresatte inviteres til å gi informasjon per e-post. Likeså sender kontaktlærer mye informasjon til hjemmet via It`s -e-post. Kommunikasjon ut over ren informasjon bør foregå i samtaler.
- Kontaktløst samarbeid (snakke positivt om skolen)
 - Alle foresatte har en sentral rolle i barnas læring og utvikling. De holdningene foresatte formidler til sine barn om skole og læring, har avgjørende betydning for barnas motivasjon og læringsutbytte.

- FAU-skolen:
 - Representanter fra FAU og skolens ledelse møtes en gang pr måned.
 - Faste FAU-møter, der rektor/ledelse inviteres.
 - Representant fra FAU-styret er tilstede på alle driftsstyremøter for god informasjonsflyt.
 - På høstens foreldremøte formidler skolens ledelse viktigheten av foreldrenes rolle for barns læring og utvikling.
 - FAU informerer på høstforeldremøtene. FAU representant og klassekontakt har ansvar for at det på dette møtet tas opp som tema; klassens regler/føringer for gjennomføring av bursdager og andre klassearrangementer (vennegrupper, halloween , pepperkakebaking etc). Tema på høstens møte: Hvordan vil vi ha det i klassen vår og hvordan kan vi foreldre bidra til dette? Informasjon om generelle føringer/anbefalinger fra Smestad FAU.
 - FAU bidrar med temaer knyttet til foreldrerollen på vårens foreldremøter.
 - Foreldrefadder-ordning for nye foreldre/foresatte i klassen. Hvordan kan eksisterende foreldregruppe ta imot nye foreldre/foresatte for å muliggjøre en best mulig integrering av nye elever og deres foresatte. Kontaktlærer involverer klassekontakt og FAU representant der det vurderes som hensiktsmessig.

- Foreldreorganiserte samarbeidsprosjekter:
 - Vårdugnad 3. trinns foresatte
 - 17. mai 4.trinns foresatte
 - Foreldrekvelder/temamøter
 - 1. skoledag for førsteklassinger/ 2.trinnsforesatte fra FAU

SKOLEN SKAL INFORMERE ELEVER OG FORELDRE

Skolene har plikt til å informere elever og foreldre om deres rettigheter etter opplæringsloven kapittel 9 A, og om skolens aktivitetsplikt og muligheten til å melde saken til fylkesmannen, jf. oppl. § 9 A-9. Elevene og foreldrene skal få nok informasjon til å kunne vurdere om elevens rettigheter er oppfylt og hvordan de kan gå fram for å sikre at elevenes rettigheter oppfylles. Skolene forutsettes å gi informasjonen til elever og foreldre i egnet form og på egnede tidspunkter, slik at formålet med informasjonsplikten blir oppfylt, jf. Prop. 57 L (2016-2017) s. 63-64. Det kan for eksempel være riktig å gi informasjon flere ganger i året, ved konkrete situasjoner og henvendelser om at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø.

Informasjonen skal være tilgjengelig for alle mottakerne. Informasjonen skal for eksempel være forståelig, og det kan være nødvendig med tolk. Det er ikke nok å la elevene videreformidle informasjon til foreldrene. Skolene kan for eksempel gi informasjonen på foreldremøter, i klassen, på skolens nettsted, gjennom læringsplattformer og/eller på e-post, men må i alle tilfeller sikre at informasjonen når alle den er ment å nå. Skolene kan vise til www.nullmobbing.no når de informerer, men Kunnskapsdepartementet understreker i forarbeidene at nettsiden ikke kan erstatte skolens informasjonsplikt. Nettsiden kan imidlertid lenkes til eller skolen kan velge å gjenbruke opplysningene der i skolens egen informasjon til elever og foreldre.

Hvis skolen finner ut noe ved skolemiljøet som kan skade elevenes helse, skal skolen varsle elevene og foreldrene om det snarest mulig, jf. oppl. § 9 A-9 andre ledd.

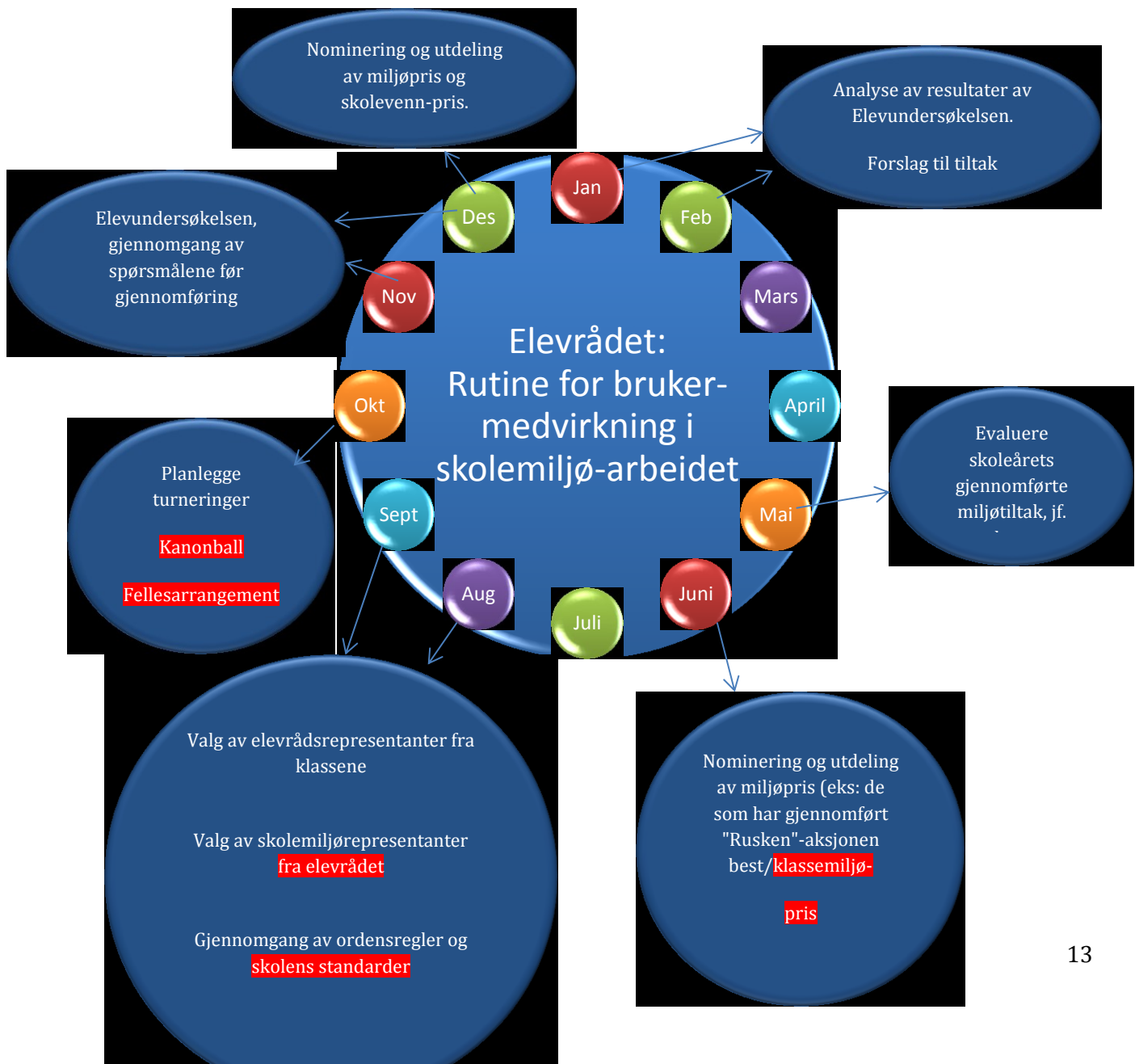
Involvering av elever og brukerorgan i det systematiske skolemiljøarbeidet.

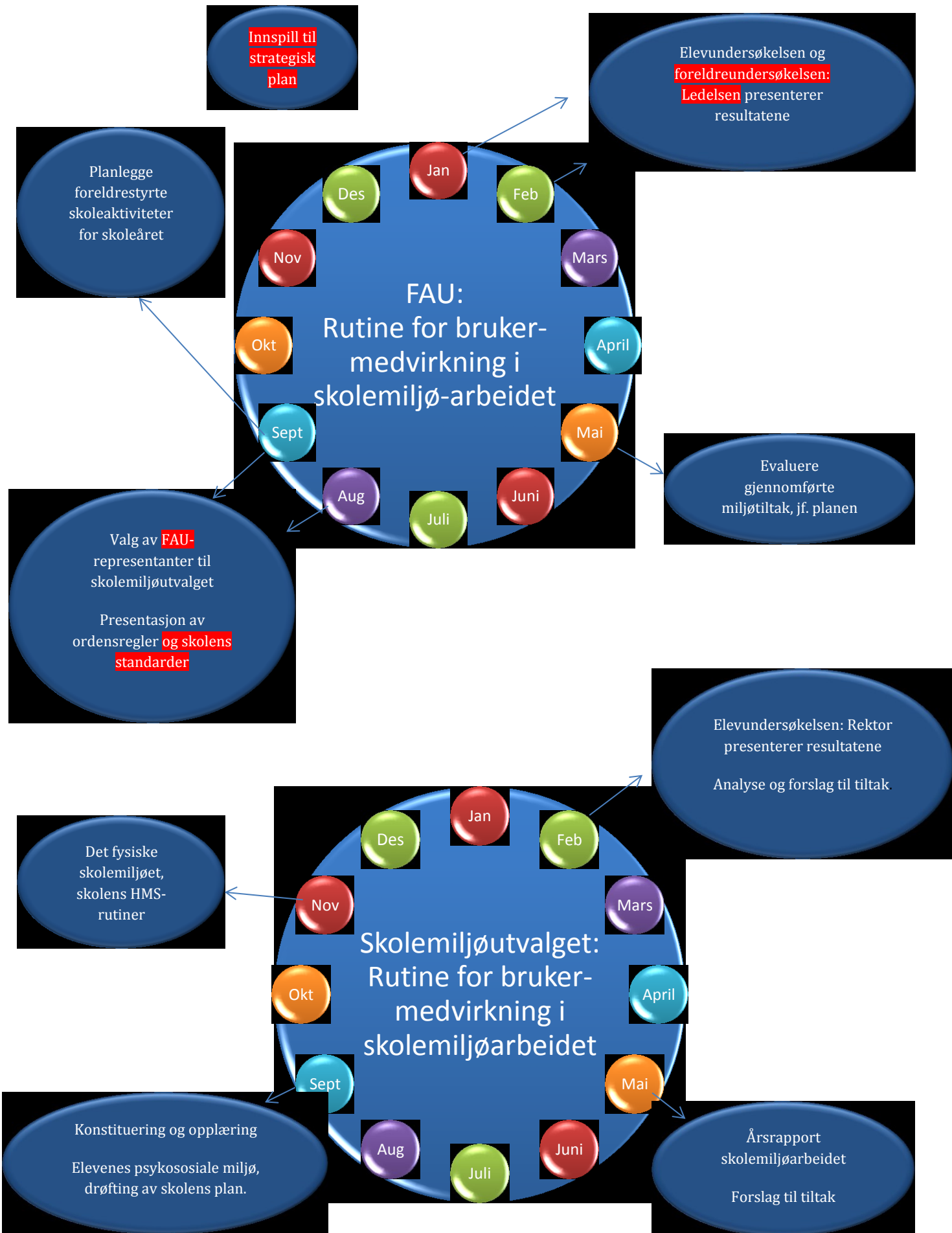
En viktig del av det systematiske skolemiljøarbeidet er involveringen av elevene og brukerorgan ved skolen. Det vises til [opplæringsloven § 9a-5](#) og [§11-1a](#).

Elevenes rett til å involvere seg i skolemiljøarbeidet ivaretas slik:

- Elevrådsrepresentanter i hver klasse velges senest 3 uker etter skolestart.
- Elevrådet oppnevner to skolemiljørepresentanter som møter i skolemiljøutvalget.
- Elevrådsleder inviteres til driftsstyremøtene.
- Resultatene fra elevundersøkelsen presenteres og drøftes i elevrådet og de enkelte klassene.
- Elevrådet med skolemiljørepresentantene er aktører som nominerer og velger klasser som får miljøprisen og klassemiljøprisen.

Rutiner for brukerorganenes involvering i skolemiljøarbeidet:

Ved mistanke om krenkende ord eller handlinger og når dette avdekkes

KAPITTEL 9 A ELEVANE SITT SKOLEMILJØ

§ 9 A-1. Verkeområde for kapitlet

Kapitlet her gjeld for elevar i grunnskolen og den vidaregåande skolen. Kapitlet gjeld òg for elevar som deltek i leksehjelpordningar og i skolefritidsordningar, med unntak av §§ 9 A-10 og 9 A-11.

§ 9 A-2. Retten til eit trygt og godt skolemiljø

Alle elevar har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, trivsel og læring.

§ 9 A-3. Nulltoleranse og systematisk arbeid

Skolen skal ha nulltoleranse mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering.

Skolen skal arbeide kontinuerleg og systematisk for å fremje helsa, miljøet og tryggleiken til elevane, slik at krava i eller i medhald av kapitlet blir oppfylte. Rektor har ansvaret for at dette blir gjort.

§ 9 A-4. Aktivitetsplikt for å sikre at elevar har eit trygt og godt psykososialt skolemiljø

Alle som arbeider på skolen, skal følgje med på om elevane har eit trygt og godt skolemiljø, og gripe inn mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering dersom det er mogleg.

Alle som arbeider på skolen, skal varsle rektor dersom dei får mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø. Rektor skal varsle skoleeigaren i alvorlege tilfelle.

Ved mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø, skal skolen snarast undersøkje saka.

Når ein elev seier at skolemiljøet ikkje er trygt og godt, skal skolen så langt det finst eigna tiltak sørgje for at eleven får eit trygt og godt skolemiljø. Det same gjeld når ei undersøking viser at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø.

Skolen skal sørgje for at involverte elevar blir høyrde. Kva som er best for elevane, skal vere eit grunnleggjande omsyn i skolen sitt arbeid.

Skolen skal lage ein skriftleg plan når det skal gjerast tiltak i ei sak. I planen skal det stå

- a) kva problem tiltaka skal løyse
- b) kva tiltak skolen har planlagt
- c) når tiltaka skal gjennomførast
- d) kven som er ansvarleg for gjennomføringa av tiltaka
- e) når tiltaka skal evaluerast.

Skolen skal dokumentere kva som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikta etter første til femte ledd.

§ 9 A-5. *Skjerpa aktivitetsplikt dersom ein som arbeider på skolen, krenkjer ein elev*
Dersom ein som arbeider på skolen, får mistanke om eller kjennskap til at ein annan som arbeider på skolen, utset ein elev for krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering, skal vedkommande straks varsle rektor. Rektor skal varsle skoleeigaren. Dersom det er ein i leiinga ved skolen som står bak krenkinga, skal skoleeigaren varslast direkte av den som fekk mistanke om eller kjennskap til krenkinga. Undersøking og tiltak etter § 9 A-4 tredje og fjerde ledd skal setjast i verk straks.

§ 9 A-6. *Fylkesmannen si handheving av aktivitetsplikta i enkeltsaker*

Dersom ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø, kan eleven eller foreldra melde saka til Fylkesmannen etter at saka er teken opp med rektor.

Med trygt menes:

begrepet er egnet til å beskrive og tydeliggjøre elevens rett.

Begrepet innebærer bl.a. at elevene ikke skal komme til skade, og at elever skal føle at skolen er et trygt sted å være. Trygghet kan også handle om forutsigbarhet og forventninger om at skolen handler dersom noe skjer.

Med godt menes:

Begrepet trygt kan oppfattes som noe snevrere enn godt.

For å sikre at rettighetene ikke svekkes, er det fastsatt at skolemiljøet skal være trygt og godt.

NULLTOLERANSE

Skolene skal ha nulltoleranse mot krenkelser, jf. oppl. § 9 A-3. Eksemplene som nevnes i loven er mobbing, vold, diskriminering og trakassering, men skolene skal ha nulltoleranse også for mindre alvorlige krenkelser. Verken direkte handlinger som for eksempel hatytringer, eller mer indirekte krenkelser, som utestenging, isolering og baksnakking skal tolereres. Hva som er en krenkelse skal tolkes vidt, men ikke slik at alle kritiske utsagn eller uenigheter er krenkelser. Skolens oppgave er også å lære elever å tenke kritisk og å respektere andres meninger og overbevisninger, jf. Prop. 57 L (2016-2017) s. 14.

Prinsippet om nulltoleranse ble tatt inn i opplæringsloven for å understreke hvor viktig det er at skolene har tydelige holdninger på dette området.

Den som ser en mobbeepisode/får kjennskap til eller mistenker krenkende handlinger, skal skrive ”[Intern situasjonsrapport vedr. uønsket adferd/mulig mobbesituasjon](#)”. Rapporten leveres kontaktlærer. Denne handlingsplikten gjelder alle ansatte, også vikarer.

Kontaktlæreren til eleven (offer/utøver) skal undersøke saken og treffe tiltak, og drøfte saken med nærmeste leder/rektor som treffer tiltak. Rask intervensjon når uheldige episoder har skjedd.

Kontaktlærer oppbevarer rapporten.

For 1.-4. trinn på SMAKS: Baseleder har et særskilt ansvar for å følge opp sakene i aktivitetsskoletiden og samarbeide med kontaktlærer.

AKTIVITETSAPLIKT

Alle elever har rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring. For å sikre elevene denne retten, har skolen en aktivitetsplikt etter oppl. § 9 A-4. Formålet med denne aktivitetsplikten er å sikre at skolene handler raskt og riktig når en elev ikke har det trygt og godt på skolen.

Skolens aktivitetsplikt er delt i fem handlingsplikter. Alle som arbeider på skolen har plikt til å *følge med, gripe inn* og *varsle* hvis de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Skolen har plikt til å *undersøke* og *sette inn egnede tiltak* som sørger for at eleven får et trygt og godt skolemiljø.

Aktivitetsplikten innebærer at skolen skal sørge for elevenes medvirkning. Dette gjøres ved at involverte elever blir hørt og at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i skolen sitt arbeid. Skolen må ta hensyn til barnets beste i alle vurderinger og handlinger for å oppfylle aktivitetsplikten.

Skolen har også et todelt dokumentasjonskrav. Det stilles både krav om at skolen lager en skriftlig plan når det settes inn tiltak i en sak og at skolen mer overordnet dokumenterer hva som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikten. Kravene til dokumentasjon gjør at skolen senere kan vise hva de har gjort, og det kan blant annet bidra til en faglig forsvarlig og hensiktsmessig praksis ved skolene.

Det er en skjerpet aktivitetsplikt i saker der ansatte krenker elever, jf. oppl. § 9 A-5. Dersom en som arbeider på skolen får mistanke om eller kjennskap til at en annen som arbeider på skolen utsetter en elev for krenkelser som mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende straks varsle rektor. Hvis det er en i ledelsen som står bak krenkelsen, skal skoleeier varsles direkte av den som fikk mistanke om eller kjennskap til krenkingen.

PLAN FOR HÅNDTERING AV KRENKENDE ADFERD; HANDLINGSPLIKT, UNDERSØKELSESPLIKT, VARSLINGSPLIKT OG PLIKT TIL Å GRIPE INN:

Hva skjer	Hvem håndterer	Tiltak	Hvem informeres	Oppfølging
Mistanke om krenkende adferd eller mobbing	Kontaktlærer, lærerteamet, assistenter. 1.-4. AKS: Baseleder, leder evt. assistenter på AKS.	Systematisk observasjon / logg / elevsamtaler	Alle klassens faglærere / foresatte/ sosiallærer/ nærmeste leder/ AKS 1.-4.trinn/ evt skole-assistenter	Videre tiltak dersom krenkende adferd finner sted
Krenkende adferd (alvorlig enkelt-hendelse) eller mobbing avdekkes eller dersom en elev eller forelder hevder eleven ikke har et trygt og godt skolemiljø	Kontaktlærer / sosiallærer / ledelsen Ledelsen Sosiallærer	Skolen utreder saken; -Samtaler med mobbeutsatt -Samtaler med hovedmobber (e) -Samtaler med foresatte, evt. med barnet til stede -Eventuelle samtaler elev-elev med lærer, sosiallærer og/eller leder til stede Det skal umiddelbart settes inn tiltak som beskrives i en plan. Planen skal inneholde: a) kva problem tiltaka skal løyse b) kva tiltak skolen har planlagt c) når tiltaka skal gjennomførast d) kven som er ansvarleg for gjennomføringa av tiltaka e) når tiltaka skal evaluerast. Eksempler på tiltak en plan kan inneholde: • Samtaler • Sosiale tiltak i friminutt	Alle klassens faglærere / foresatte samt utsatt elev Ansatt varsler leder. Foresatte til den/de som krenker og utsatt elev, samt utsatt elev og lærere	-Trygge den mobbeutsatte i forhold til videre håndtering -Gjentatte samtaler med mobbeutsatt I forhold til planen: Fortsatt samtaler og oppfølging, for å følge utviklingen og eventuelt justere/trekke inn flere tiltak hvis ikke forventet resultat oppnås Skolen skal dokumentere hva som blir gjort og dokumentere evalueringen av tiltakene.

		<ul style="list-style-type: none"> • Sosiale tiltak i klassen • Trygging av utsatt elev, i friminutt, deler av skoledagen eller på skolevei • Kontakt med andre instanser • Klassebytte (for mobber) 		
Det er mistanke om /det avdekkes at elev mobbes av lærer	Rektor og nærmeste leder	<p>-Samtaler med mobbeutsatt og foreldre</p> <p>-Samtaler med læreren</p> <p>-Samtaler med lærer, leder og elev/ foresatt sammen</p> <p>Vurderes i hvert enkelt tilfelle.</p> <p>I saker der mobbing eller krenkende adferd avdekkes, behandles dette som er personalsak</p>		<p>-Trygge den mobbeutsatte i forhold til videre håndtering</p> <p>-Gjentatte samtaler med mobbeutsatt og foresatte</p> <p>-vurdere omplassering av lærer</p>

Handlingsplan ved uønsket adferd

Håndtering: Det er som regel greit å håndtere ting på laveste nivå først, for deretter å gå ”oppover i systemet” ved gjentakelser. Det er også selvfølgelig avhengig av grovheten i forseelsen – gjelder det alvorlige hendelser kan oppfølgingen foretas av ledelsen direkte. Her må hver enkelt utøve skjønn, eventuelt drøfte situasjonen med kollegaer/sosiallærer/ ledelsen før man avgjør hvordan og hvem som skal følge opp.

Hva skjer	Hvem håndterer	Tiltak	Hvem informeres	Oppfølging
Forstyrrer undervisningen	Involvert lærer	Graden av alvorlighet i forseelsen må alltid vurderes i forhold til hva som bør med av de følgende punktene: 1. Tilsnakk av lærer 2. Samtale med lærer / kontaktlærer 3. Lærer ringer hjem 4. Samtale med ledelsen 5. Innkalle foresatte til samtale 6. Skriftlig melding til foreldre/foresatte	Kontaktlærer , evt. foresatte	Elevsamtale/ utviklingssamtale
Kommer for sent	Involvert lærer		Kontaktlærer , evt. foresatte	Elevsamtale/ utviklingssamtale
Følger ikke instruks	Involvert lærer		Kontaktlærer , evt. foresatte	Elevsamtale/ utviklingssamtale
Tar ikke tilsnakk fra voksne	Involvert lærer		Kontaktlærer , evt. foresatte	Elevsamtale /utviklingssamtale
Negativ språkbruk	Involvert lærer		Kontaktlærer , evt. foresatte	Elevsamtale /utviklingssamtale
”Leke”-slossing ute og/eller inne	Involvert lærer		Kontaktlærer , evt. foresatte	Elevsamtale /utviklingssamtale
Lite respektfull adferd ovenfor en medelev eller en voksen	Involvert lærer		Kontaktlærer , evt. foresatte	Unnskyldning Elevsamtale/ utviklingssamtale
Skaper konflikt i friminuttet	Involvert lærer	Kontaktlærer , evt. foresatte	Elevsamtale/ utviklingssamtale	
Snøballkasting	Involvert lærer	Tilsnakk Skjema fylles ut	Skjema sendes hjem	Underskrift fra foresatte
Plager medelever	Involvert lærer / kontaktlærer	Pkt 1-6 Situasjonsrapport uønsket adferd, vurdere om det er mobbing	Kontaktlærer / foresatte / sosiallærer	Unnskyldning/ Konfliktløsnings-samtale med involverte elever Elevsamtale/ utviklingssamtale
Kommer med trusler	Kontaktlærer / ledelsen	Pkt 1-6 Rapport for uønsket adferd	Kontaktlærer Foresatte Sosiallærer og ledelsen /	Foresatte Kontaktlærer Ledelsen

		Samtale med kontaktlærer / ledelsen, evt. politikontakt evt. politianmeldelse	eventuelt politi	
Utøver vold	Kontaktlærer / ledelsen	Rapport for uønsket adferd <ul style="list-style-type: none"> • Samtale med ledelsen, foresatte kontaktes • Utfylling av voldsrapport • Eventuelt samtale med politiet /anmeldelse 	Kontaktlærer Foresatte Ledelsen Evt. politi	Foresatte Kontaktlærer Ledelsen Politiet
Mobbing	Rektor/ledelsen	Plan for håndtering av krenkende adferd følges Enkeltvedtak § 9A	Plan for håndtering av krenkende adferd følges (se vedlegg)	Plan for håndtering av krenkende adferd følges
Utøver hærverk	Kontaktlærer / ledelsen	Pkt 1-6 Rapport for uønsket adferd Samtale med kontaktlærer / ledelsen, evt. politikontakt evt. politianmeldelse	Kontaktlærer Foresatte Ledelsen, Evt. politi	Reparere skaden Erstatte det som er ødelagt Ledelse/foresatte
Tyveri	Kontaktlærer / ledelsen/ sosiallærer			Evt. erstatning Ledelse/foresatte
DUÅ Utviklingsplan Naturlig konsekvens Flettes i i skolens standarder for uønsket adferd og holdninger.				

Rutine for hvordan de ansatte blir kjent med skolemiljøarbeidet og utfører sine plikter:

- Ved oppstart av hvert skoleår gjennomgås rutinene.